

Léčení zpackaných životů

Pozdrav

Milé sestry a milí bratři, přátelé a hosté, vítám Vás na těchto bohoslužbách, slovy apoštolskými:
Milost našeho Pána Ježíše Krista, láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi námi. Amen

Introit: (Žalm 18, 29-31)

29 Ty mi rozsvěcuješ světlo, Hospodine. Můj Bůh září do mých temnot.

30 ... se svým Bohem zdolám hradbu,

31 s Bohem, jehož cesta je tak dokonalá! To, co řekne Hospodin, je protříbené. On je štítem všech, kteří se k němu utíkají.

Píseň: EZ 754 – Hory, doly, stráně

Modlitba

Pane náš, nebude zahanben, kdo skládá svou naději v tobě, kdo se celým srdcem upne k tvé milosti! Náš svět je plný nabídek a příslibů, ale jen ty, náš Bože, nikdy nezklameš, neopustíš nás, neoponecháš nás napospas. Děkujeme za tyhle okamžiky a prosíme, naplň je a projasni svou přítomností. Pane, děkujeme za tvou pomoc a oporu, za pochopení, které pro nás máš, a prosíme, měj s námi i nadále trpělivost, když tápeme a pořád dokola opakujeme stejné chyby. Opuť nám, že příliš snadno a rychle opouštíme pozice, kde je zapotřebí vydržet, odpustit, něco obětovat. Prosíme, přijď a proměň nás, připrav k přijetí slova. Ať všechno, co říkáme a děláme, pramení z tvé lásky! V tebe skládáme své doufání, chválíme tě a oslavujeme, Bože Otče, Synu a Duchu svatý. Amen

I. Čtení (Oz 6, 1-6)

1 „Pojďte, vraťme se k Hospodinu, on nás rozsápal a také zhojí, zranil nás a také obváže.

2 Po dvou dnech nám vrátí život, třetího dne nám dá povstat a my před ním budeme žít.

3 Poznávejme Hospodina, usilujme ho poznat. Jako jitřenka, tak jistě on vyjde. Přijde k nám jako přivaly deště a jako jarní déšť, jenž svlažuje zemi.“

4 Co mám s tebou dělat, Efrajime? Co mám s tebou dělat, Judo? Vaše zbožnost je jak jitřní obláček, jako rosa, která hned po ránu mizí.

5 Proto jsem je otesával skrze proroky, ubíjel jsem je výroky svých úst; z mých soudů nad tebou ti vzejde světlo.

6 Chci milosrdenství, ne oběť, poznání Boha je nad zápaly.

Blahoslavení jsou všichni, kteří slyší Boží slovo a ve svém srdci ho zachovávají. Amen

Píseň: EZ 315 – Nás zavolal si, Pane

Kázání (Mt 9, 9–13)

9 Když šel Ježíš odtud dál, viděl v celnici sedět člověka jménem Matouš a řekl mu: „Pojď za mnou!“ On vstal a šel za ním.

10 Když potom seděl u stolu v domě, hle, mnoho celníků a jiných hříšníků stolovalo s Ježíšem a jeho učedníky.

11 Farizeové to uviděli a řekli jeho učedníkům: „Jak to, že váš Mistr jí s celníky a hříšníky?“

12 On to uslyšel a řekl: „Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní.

13 Jděte a učte se, co to je: ‚Milosrdenství chci, a ne oběť.‘ Nepřišel jsem pozvat spravedlivé, ale hříšníky.“

Milí přátelé,

Caravaggiův (karavadžov) obraz povolání celníka Matouše v kostele svatého Ludvíka v Římě zachycuje okamžik následování Krista **skvěle a tajemně**. Vstupme dnes s jeho pomocí do scény, vžijme se do každé z postav a slyšme jejich odpověď Ježíšovi.

Kristova napřažená ruka se nachází pod „oknem“, které odděluje obě skupiny postav. „Okno“ odděluje božské od lidského, hřích od milosti. Toto gesto Božího Syna je otevřením smlouvy mezi Bohem a člověkem realizovanou v daru milosti. V tomto gestu vstupuje **Kristus do dialogu**. Nad napřaženou Kristovou rukou se nachází otevřené okno ve tvaru kříže, zvěstující Kristovu smrt a vzkříšení i odpuštění hříchů. Povolání Matouše není jen nabídkou k odpuštění jeho hříchů, ale je zároveň narozením, přejitím ze smrti k životu, z temnoty ke světlu. Kristus sám vystupuje ze stínu a je **přítomný jako světlo**, které naplňuje prostor a osvětluje přítomné postavy. Jeho přítomnost však neruší zájem mladíka ani starce (úplně vlevo skupiny), kteří pokračují v počítání mincí. Tváře postav kolem Matouše zobrazují různé reakce na Ježíšovu přítomnost – **nezájem, ignorování nebo i pozornost a údiv**.

Matouš jednou rukou ukazuje na sebe. Toto jeho gesto ho otvírá k dialogu s Kristem a vnáší zároveň i pochybnost, zda zrovna on je tím vhodným a povoláním. Ještě nepovstal od stolu, jeho reakce je nechápavá. Celou scénu tak **prostupuje okamžik milosti**. Kristus očekává Matoušovu odpověď, zda bude chtít opustit své peníze a následovat ho. Nohy Matouše a jeho společníků schované pod stolem jsou holé, nahé na znamení jejich vnitřní chudoby a prázdnoty, kterou nemohou naplnit žádné peníze ani majetek.

Postava apoštola Petra je situována mezi Matouše a Krista. On je osobou, na které Ježíš zakládá církev, Petr se stává prostředníkem mezi Kristem, a nejen těmito shromážděnými lidmi. Spolu s Kristem na Matouše ukazuje zároveň i Petr, vždyť povolání následovat Ježíše je zároveň **povolání do společenství církve**. Církev tak opakuje ve svém poslání Ježíšovo gesto pozvání – následovat Krista.

Zobrazovaná scéna se chce vymanit mimo historický čas a otvírá tak drama, které je popisováno v evangeliu, do přítomnosti.

Příběh o celníkovy Matoušovi je vyprávěn s téměř starozákonní strohostí a stručností: ani slova o tom, proč se Ježíš právě teď právě takto **rozhodl a povolal** jej; ani slova o tom, co si ten celník doposud o Ježíši myslel. Můžeme se jen domýšlet, že už Ježíše znal, pokud se Ježíš v Kafarnaum vyskytoval častěji, a že mu už častěji musel přecházet přes celnici, pokud urychleně měnil místa pobytu. Vůbec nevíme, zda spolu někdy předtím rozmlouvali.

Ježíšova výzva přichází v tuto chvíli jako unikátní a nejspíše neopakovatelná možnost, celník ji takto **pochopí a uchopí** a tím zpráva končí.

Vstal a následoval ho znamená, že opouští svoji bezpečnou jistotu a vydává se **do nejistoty a do neznáma**; v případě celníka to však zároveň znamenalo, že opouští jistotu, ve které byl poněkud nešťastně uvězněn. Z dosavadních Ježíšových výroků nabýváme spíše dojem, že následovat znamená opustit všechno a nevracet se domů snad ani pro plášť, natož aby se člověk šel rozloučit.

Celník byl tenkrát kolaborant, který kolaboval pro peníze. Byl tedy finančně a vůbec hmotně zabezpečen, ale **společensky znemožněn**, žil v izolaci a byl odkázán na to, stýkat se jenom se stejnými jako on sám. V tomto ohledu je výzva k následování současně vysvobozením.

Zde vidíme, jak Ježíš zve Matouše, celníka, a tedy jednoho z opovrhovaných lidí, aby se stal jeho následovníkem. Je to příklad toho, že Ježíš hledí dál než na zevnějšek, že se neřídí stereotypy a že vidí potenciál skutečného člověka uvnitř. Hned poté vidíme Ježíše, jak **večeří se svými učedníky** a jak se k nim připojuje několik dalších celníků a veřejných hříšníků. Zajímavé je, že hostina se odehrává doma. A zde je prvním faktorem **následování** hostina, kterou celník Matouš uspořádá ve svém domě.

Podobný motiv bychom našli i v příběhu o celníku Zacheovi nebo v povolání Natanaela, kde vzniká stejné napětí mezi výzvou následovat a faktem, že je dost času to probrat doma s ostatními.

Podobné hostiny jako u celníka Matouše předvídají v jistém smyslu večeři Páně: předznamenávají něco, co potom bude při **Poslední večeři** jenom nově aktualizováno. Na nejisté cestě učedníků, kteří Ježíše následují, jsou tyto hostiny cosi jako krátké vstupy Božího království.

Otázka: „*Jak to, že váš Mistr jí s celníky a hříšníky?*“, kterou kladou farizeové, je zajímavá hned v několika ohledech. Především: nereaguje na **povolání celníka**, nýbrž na hostinu, která následuje, a mluví o celnících a hříšnících v množném čísle. Nenapadá jí možnost, že by se nějaký **celník mohl obrátit**, a jak je možné, že Ježíš si vezme bývalého celníka mezi své učedníky – jestliže ví, co dělá, a ví, proč mu v tom konkrétním případě tu možnost dal. Situace **hostiny** dala příležitost spoustu dalším celníkům a jim podobným, které by nikdo slušný na svou hostinu nevpustil, ale do celníkova domu vejít mohou.

Ježíš jim tady dává šanci celkově, aniž by konkrétně u každého rozhodoval, co je zač a zda se skutečně obrátí. U celníka, kterého si Ježíš vybral, farizeové snad i respektují jeho volbu, ale tuto nepředvídaně namíchanou společnost prostě nechápou. Nechápu, co tím Ježíš sleduje, a tak se ptají: „*Proč zrovna s celníky – se stýká váš učitel? Co vás tím chce naučit?*“

Ježíš na to odpoví hned trojmo.

- 1) První odpověď je vlastně metaforou: vidí celníka Matouše a jemu **podobné jako nemocné**. Tematicky tak spojuje tento příběh s předchozím uzdravením ochrnutého, kterému byly odpouštěny hříchy – v obou případech je hřích přirovnán k nemoci. Je to velice užitečná metafora, která se na toho, kdo si vlastní vinou zpackal život (i na toho, kdo ubližuje jiným), nedívá jako na zločince, nýbrž jako na pacienta, který potřebuje pomoc. Ježíš podle této metafory nepřichází **soudit, nýbrž léčit**. Od lékaře se také očekává, že pacientovi pomůže, a nikoli, že ho morálně odsoudí.
- 2) Druhá odpověď: „*Jděte a učte se, co to je: Milosrdenství chci, a ne obět.*“ Tento starozákonní odkaz může sloužit jako argument, že smyslem Zákona je milosrdenství. Ježíš hájí svůj postoj vůči celníkům jako **milosrdný**, a tudíž v souladu se Starým zákonem. Zároveň vyzývá farizeje, aby se učili stejnému pohledu (Jděte a učte se...). Milosrdenství není to, co člověk obětavě dělá, a má přitom pocit, že je to záslužné, nýbrž znamená to být prostě **milosrdní**.
- 3) Třetí odpověď: „*Nepřišel jsem pozvat spravedlivé, ale hříšníky.*“ Tento výrok je nejprovokativnější; asi jako by řekl: slušní lidé do mé církve nepatří. Nebo přece jen mírněji: připadají si tak slušní a spravedliví, že ještě nevědí o tom, jak mě potřebují. Je to však vysvětlení předchozí metafory o **lékaři a nemocných**. Ježíš chápe své poslání jako hledání zbloudilých, navracení ztracených a léčení hříšných – **léčení zpackaných životů**.

Na závěr jen několik myšlenek k dnešnímu příběhu:

- Ježíš **zve** Matouše, jednoho z opovrhovaných lidí, aby se stal jeho následovníkem. Je to příklad toho, že Ježíš hledí dál než na **zevnějšek**, že se neřídí stereotypy a že vidí potenciál skutečného člověka uvnitř.
- Ježíš **večeří** se svými učedníky a k nim se připojuje několik dalších celníků a veřejných hříšníků. Je to příklad odvahy **hledat lidi** právě tam, kde to nikdo nečeká a zvát je ke společnému stolu.
- Ježíš se **zaměřuje** na vztah k nám. Vidí, jak ve své omezené a hříšné lidské přirozenosti všichni potřebujeme **odpuštění a přijetí**. Radí nám, abychom místo hněvu, pocitů viny nebo agresivity vůči sobě a druhým raději sebe i se svými málo líbivými vlastnostmi, s pochopením přijímali a odpouštěli si.

Kdyby nám Matouš ten příběh vyprávěl dnes, možná by řekl: „*Cítil jsem, jako by se ve mně něco obracelo naruby. Najednou se mi rozsvítilo: dělám hroznou práci a teď mi tento muž nabízí život. Věděl jsem, že klidně můžu dál zůstat sedět, kde jsem, přesto jsem ho ale nedokázal odmítnout – a teď vím, co je opravdová radost!*“ Amen

Modlitba

Pane, prosíme, abychom byli ochotní následovat Kristovo volání a prohlubovat pochopení toho, že Ježíš nepřišel hříšníky odsoudit, ale povolát. Pane, ty nás vidíš a voláš nás tam, kde jsme, uprostřed toho, co právě děláme. Nemusíme nic přikrášlovat a snažit se být někým jiným, než jsme. Amen

Ticho – 30 sekund

Píseň: EZ 706 – Důvěřuj se v Pána, o duše má

Ohlášky

Přímlovná modlitba

Pane Ježíši Kriste, vše máš ve svých rukou, nás i tento svět, proto tě prosíme:

- sílu k životu, k životu v pravdě a lásce.
- Prosíme o sílu nenechat se zastrašit lidskou mocí, nenechat se přemoci vlastní zlobou, nebýt naivní, nebýt slepí.
- Prosíme o otevřené oči, abychom viděli, kde je naše místo, a také kde je náš skutečný domov.
- Prosíme o sílu a odvahu říct pravé slovo a nabídnou pomocnou ruku v pravý čas.
- Prosíme, aby byl slyšen hlas strážlivě a moudře myslících lidí, a to jak v církvi, tak v politice.
- Prosíme za moudrost a uvážlivost pro ty, kteří mají v rukou rozhodování.
- Prosíme, pomoz zmateným a zoufalým, dej jim sílu k životu.
- Prosíme za nemocné na těle i na duchu, i za jejich rodiny a blízké. Posilni všechny, kteří pomáhají lidem otřeseným a zbídačeným.
- Prosíme za ty, kteří potřebují načerpat nové síly. Dej nám uspěchaným lidem pravý odpočinek.
- Prosíme, vyzbrojuj nás proti útokům zlého, projasňuj mysl, otvírej srdce, posiluj ruce a nohy, ochotné k pomoci každému a v každém čase.

Každý ti v tichosti svěřujeme své osobní modlitby...

Prosíme skrze Krista, našeho Pána, ukazuj nám naši vlastní odpovědnost ve zvěstování evangelia a přijmi i tuto naši společnou modlitbu:

Otče náš, jenž jsi na nebesích, posvěť se jméno Tvé. Přijď království Tvé. Buď vůle Tvá jako v nebi, tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dej nám dnes. A odpusť nám naše viny, jako i my odpouštíme našim viníkům. A neuveď nás v pokušení, ale zbav nás od zlého. Neboť Tvé je království i moc i sláva na věky. Amen.

Píseň: EZ 401 – Za ty, kdo hladem trpí a bídou

Posláni (Izajáš 54, 10)

I kdyby ustoupily hory a pohnuly se pahorky, moje milosrdenství od tebe neodstoupí a smlouva mého pokoje se nepohne, praví Hospodin, tvůj slitovník.“

Požehnání (Nu 6,24–26)

*Ať Hospodin ti žehná a chrání tě,
ať Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv,
ať Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen*

Píseň: EZ 408 – Král věčný nás požehnej